

27.9.2018

Eduskunta
Sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

Asia: Erityiskysymykset /Sivistysvaliokunta perjantai 28.9.2018 klo 11:40 /HE123/2018 vp

1. Liikkuva koulu -kehittämishankkeen tulokset ja sen jatko/laajennus.

OAJ pitää liikkumisen ja toiminnallisuuden lisäämistä lasten ja nuorten elämässä sekä osana koulupäivää erittäin tärkeänä tavoitteena. Hankkeena Liikkuva koulu on ollut tuloksekas ja levinnyt nopeasti valtaosaan Suomen kuntia ja kouluja.

Hankkeella on edistetty sen päätavoitteena ollutta liikunnan lisäämistä, mutta kestävien vaikutusten syntyminen edellyttää liikkumista ja toiminnallisuutta tukevien toimintamallien juurtumista pysyväksi toiminnaksi kouluissa. Tätä ei vielä ole saavutettu.

Hankkeen väliarvioinnissa opettajat näkivät Liikkuvan koulun toiminnan arvon. Muun muassa 84 % opettajista koki, että Liikkuva koulu -toiminta tukee uuden opetussuunnitelman toteuttamista, 92 % koki sen hyödylliseksi kouluviihtyvyyden kannalta ja 83 % hyödylliseksi työrauhan paranemisen kannalta.

Moni hyvä toiminta lopahtaa kehittämishankkeiden päättymisen jälkeen, ellei toimintamalleja ole saatu vietyä toiminnan rakenteisiin. Liikkuva koulu -rahoitusta ei ole voinut käyttää koulun oman henkilökunnan palkkakuluihin, mikä mahdollistaisi esimerkiksi koulun oman opettajan toimimisen Liikkuvan koulun toiminnan vastuuhenkilönä. Huolestuttava tulos hankkeen em. väliarvioinnista on se, että reilu kolmannes opettajista kertoo Liikkuva koulu -toiminnan lisännen opettajien työtaakkaa. Ellei hankerahoitus ohjaa resursoimaan varoja toimintaa ohjaavien opettajien työaikaan, on vaarassa, että Liikkuvan koulun -toiminta lopahtaa kouluissa ulkopuolisten kehittämisavustuksen päättyessä.

OAJ kannattaa hankerahoituksen jatkamista, mutta siten, että avustusta voidaan toiminnan vakiinnuttamiseksi käyttää koulun oman henkilökunnan (eli Liikkuvan koulun vastuuolettajan)

27.9.2018

palkan maksuun esim. perusopetuksen tutoropettajien tapaan. Suuruudeltaan esitetty kertaluonteinen avustus (2,8 M€) ei mahdollista toiminnan laajentamista ja vakiinnuttamista toiselle asteelle, joten avustuksella tulisi mahdollistaa perusopetuksen toiminnan vakiinnuttaminen edellä kuvatulla tavalla sekä toiminnan pilotointi toisella asteella.

2. Koulujen kerhotoiminnan rahoituksen kehittyminen. Toiminnan kehittämistarpeet ja -suunnitelmat.

Koulujen kerhotoiminnan tukemiseen suunnattu valtionavustus on viime vuosina laskenut merkittävästi. Nyt kerhotoiminnan tukemiseen esitetään 2,865 miljoonaa euroa, kun edellisinä vuosina rahoitus on ollut noin kuusi miljoonaa. Vaikka eduskunta on viime vuosina tehnyt esitettyihin kerhotoiminnan rahoihin kertaluonteisia lisäyksiä, on niiden taso jäänyt vuosikymmenen alun luvuista, jolloin kerhotoiminnan tuki vaihteli 8-10 miljoonan välillä.

OAJ:n mielestä koulupäivän rakennetta pitäisi kehittää tukemaan oppimista, hyvinvointia ja harrastusmahdollisuuksia kaikille, ja myös kerhotoiminnan kehittämisellä on tässä keskeinen rooli. Uudistuksessa pitää tarkastella niin koulun tuntikehystä, aamu- ja iltapäivätoimintaa, koulujen kerhotoimintaa sekä esimerkiksi taiteen perusopetuksen integroimista koululaisten iltapäiviin.

Suomessa perusopetuksen tuntikehys on kansainvälisesti verrattuna hyvin pieni. Esimerkiksi alakouluikäiset lapset viettävät useita tunteja iltapäivästä yksin ilman heidän oppimista, hyvinvointia ja kasvua tukevaa toimintaa. OAJ:n mielestä koulupäiviin tulisi varata lisää aikaa omaan ryhmään kiinnittymiseen ja vuorovaikutukseen, ja tuntijakoon lisätä tälle oppitunteja. Näiden lisäksi tarvitaan koulujen harrastustunteja (l. kerhotoimintaa), jotka osaltaan tukevat hyvinvointia ja oppimista. Monipuolinen ja laadukas harrastustoiminta pitää mahdollistaa kaikille koulun tiloissa ennen ja jälkeen koulupäivän. Maksuttoman harrastustoiminnan lisääminen on toteutettava koulun kerhotoimintaa uudistamalla ja sen rahoitusta laajentamalla sekä tarjoamalla myös ryhmämuotoista taiteen perusopetusta aiempaa laajemmin.

Maan hallitus ja useat puolueet ovat tuoneet esille huolensa lasten harrastusten eriytymisestä. Juuri koulun kerhotoiminta on parhaimmillaan kaikille avointa ja maksutonta harrastustoimintaa, joka on voinut saavuttaa oppilaat jokaisella koululla, ei ainoastaan keskuksissa ja alueilla, joissa muiden toimijoiden ylläpitämä harrastustoiminta on vireää. Laadukkainta ja parhaiten koulun tavoitteita tukevaa kerhotoimintaa on opettajien järjestämänä.

27.9.2018

OAJ:n näkemyksen mukaan kerhotoiminnan laajuuteen on ollut merkittävä vaikutus siihen osoitetuilla valtionavustuksilla. Siksi hallitusohjelman tavoite liikunnan lisäämisestä kouluissa ja muusta lasten harrastustoiminnan lisäämisestä on ristiriidassa kerhotoiminnan valtionavustusten pienenemisen kanssa.

OAJ esittääkin kerhotoiminnan tukemiseksi osoitettua valtionavustusta kasvatettavan viidellä miljoonalla. Samoin tulisi käynnistää kerhotoiminnan uudistaminen ja laajentaminen osana koulupäivän kokonaisuutta. Tavoitteena pitäisi olla myös pysyvän rahoitusratkaisun löytäminen toiminnalle, jotta toimintaa voidaan suunnitelmallisesti toteuttaa ja kehittää. Tätä työtä tulisi jatkaa myös seuraavalle hallituskaudelle.

Lisätietoja:

Jaakko Salo, erityisasiantuntija, jaakko.salo@oaj.fi, +358 207 489 651

Suvi Pulkkinen, koulutuspoliittinen asiantuntija, suvi.pulkkinen@oaj.fi, + 358 50 404 1810